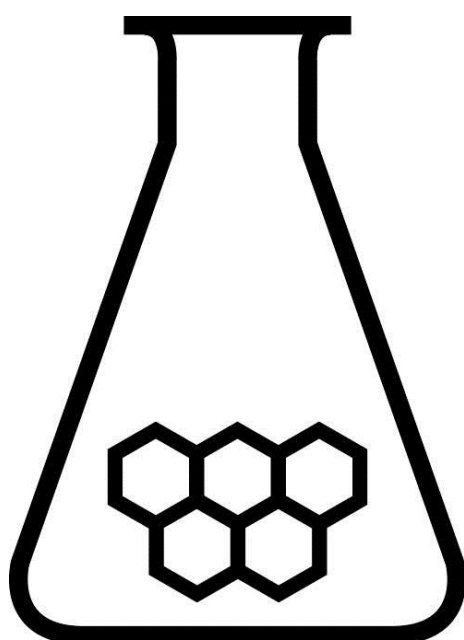

43^e Nationale Scheikundeolympiade

Eindronde 2022

Meerkeuzetoets
Opgavenboekje

2 juni 2022

**SCHEIKUNDE
OLYMPIADE**

54th IChO 2022
International Chemistry Olympiad

TIANJIN, CHINA

- Deze toets bestaat uit 20 meerkeuzevragen verdeeld over 8 onderwerpen.
- Gebruik voor de beantwoording van de meerkeuzevragen het antwoordblad.
- De maximumscore voor dit werk bedraagt 40 punten.
- Benodigde hulpmiddelen: (grafisch) rekenapparaat en BINAS 6^e druk of ScienceData 1^e druk.

Deze toets is tot stand gekomen dankzij de medewerking van de volgende personen:

Olav Altenburg
Alex Blokhuis
Johan Broens
Martin Groeneveld
Mees Hendriks
Jacob van Hengst
Thijs Hoevenaars
Marijn Jonker
Emiel de Kleijn
Jasper Landman
Bob Lefeber
Marte van der Linden
Piet Mellema
Han Mertens
Anna Reinhold
Geert Schulpen
Nena Slaats
Niels Vreeswijk
Eveline Wijbenga
Benjamin Zadeh
Emmy Zeetsen

De eindredactie was in handen van:
Kees Beers en Dick Hennink

Meerkeuzevragen

(totaal 40 punten)

Schrijf bij elke vraag je antwoord (letter) op het antwoordblad. Dit antwoordblad vind je aan het eind van dit opgavenboekje.

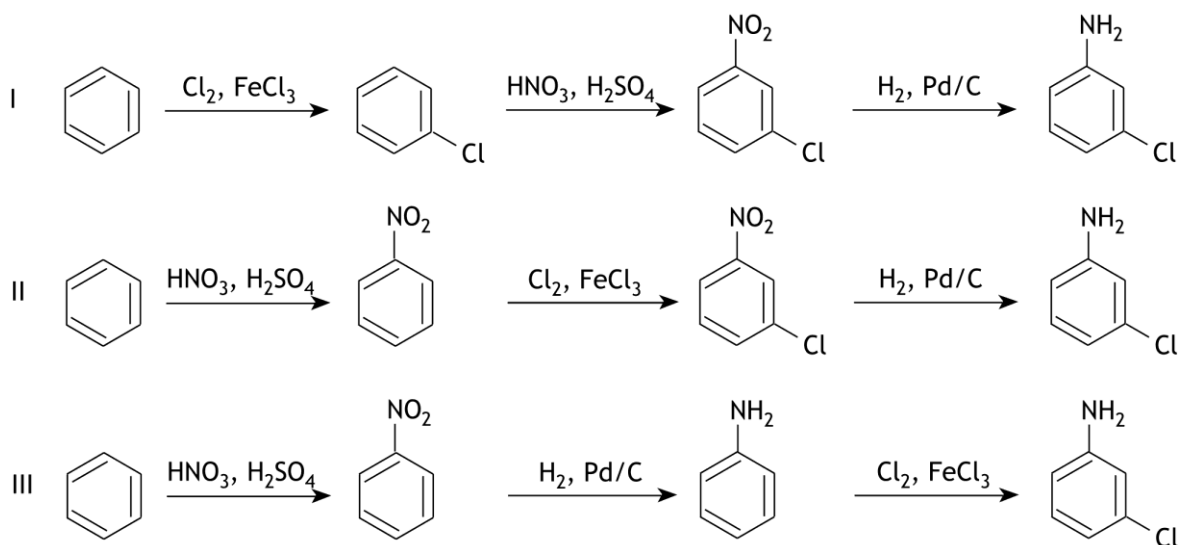
Normering: 2 punten per juist antwoord.

Koolstofchemie

- 1 Welke van de hieronder genoemde reagentia kan/kunnen worden gebruikt om butaanzuur ($\text{CH}_3 - \text{CH}_2 - \text{CH}_2 - \text{COOH}$) om te zetten tot butaan-1-ol ($\text{CH}_3 - \text{CH}_2 - \text{CH}_2 - \text{CH}_2\text{OH}$)?

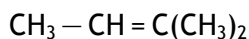
Reagentia: RMgX (Grignardreagens), LiAlH_4 , Zn / HCl .

- A alleen RMgX
B alleen LiAlH_4
C alleen Zn / HCl
D RMgX en LiAlH_4
E RMgX en Zn / HCl
F LiAlH_4 en Zn / HCl
G RMgX en LiAlH_4 en Zn / HCl
- 2 Welke van onderstaande manieren om, uitgaande van benzeen, de stof 3-chloorbenzeenamine te bereiden, is/zijn juist?

- A alleen I
B alleen II
C alleen III
D I en II
E I en III
F II en III
G alle drie

3 Marijn wil, via een Wittig-reactie, het volgende alkeen synthetiseren:

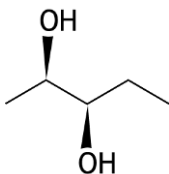

Hij heeft de beschikking over het Wittig-reagens $(\text{Ph})_3\text{P} = \text{C}(\text{CH}_3)_2$ en over ethaanzuur, ethanal en ethanol.

Met welke stof(fen) kan hij het Wittig-reagens laten reageren om het gewenste alkeen te synthetiseren?

- A alleen met ethaanzuur
- B alleen met ethanal
- C alleen met ethanol
- D met ethaanzuur en met ethanal
- E met ethaanzuur en met ethanol
- F met ethanal en met ethanol
- G met ethaanzuur en met ethanal en met ethanol

4

Hierboven staat een van de stereo-isomeren van pentaan-2,3-diol.

Wat is de weergave volgens de *R/S* nomenclatuur van deze stereo-isomeer?

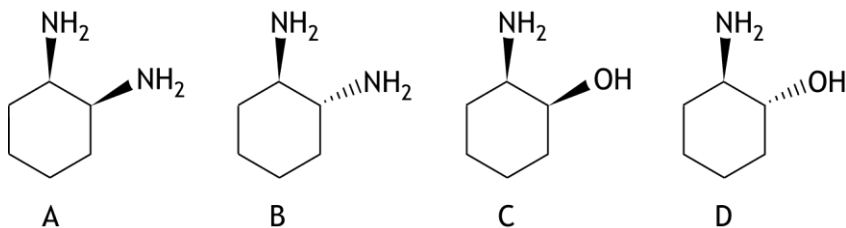
- A (2*R*,3*R*)-pentaan-2,3-diol
- B (2*R*,3*S*)-pentaan-2,3-diol
- C (2*S*,3*R*)-pentaan-2,3-diol
- D (2*S*,3*S*)-pentaan-2,3-diol

Structuren en formules

5 Welke orbitaal kan *niet* bestaan?

- A 2*p*
- B 2*d*
- C 3*d*
- D 4*f*

- 6 Welke bewering(en) over de onderstaande verbindingen is/zijn juist?

- I A en B zijn enantiomeren.
II C en D zijn diastereomeren.

- A geen van beide
B alleen I
C alleen II
D beide

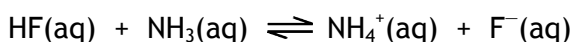
pH / zuur-base

- 7 Aan 4 L 0,2 M natriumoxalaatoplossing ($\text{Na}_2\text{C}_2\text{O}_4$) wordt 3 L 0,2 M oxaalzuuroplossing ($\text{H}_2\text{C}_2\text{O}_4$) toegevoegd.

Wat is de pH van de ontstane oplossing (298 K)?

- A 0,5
B 1,1
C 1,4
D 2,0
E 3,0
F 3,3
G 4,3
H 4,6

- 8 Wat is de waarde van de evenwichtsconstante voor het onderstaande evenwicht bij 298 K?

- A $3,5 \cdot 10^{-13}$
B $8,9 \cdot 10^{-7}$
C $1,1 \cdot 10^6$
D $2,8 \cdot 10^{12}$

- 9 Men heeft 0,10 M oplossingen van HCl, H_2SO_4 en H_3PO_4 .

Wat is de rangschikking naar opklimmende pH van deze oplossingen?

- A $\text{pH}(\text{HCl}) < \text{pH}(\text{H}_2\text{SO}_4) < \text{pH}(\text{H}_3\text{PO}_4)$
B $\text{pH}(\text{HCl}) < \text{pH}(\text{H}_3\text{PO}_4) < \text{pH}(\text{H}_2\text{SO}_4)$
C $\text{pH}(\text{H}_2\text{SO}_4) < \text{pH}(\text{HCl}) < \text{pH}(\text{H}_3\text{PO}_4)$
D $\text{pH}(\text{H}_2\text{SO}_4) < \text{pH}(\text{H}_3\text{PO}_4) < \text{pH}(\text{HCl})$
E $\text{pH}(\text{H}_3\text{PO}_4) < \text{pH}(\text{HCl}) < \text{pH}(\text{H}_2\text{SO}_4)$
F $\text{pH}(\text{H}_3\text{PO}_4) < \text{pH}(\text{H}_2\text{SO}_4) < \text{pH}(\text{HCl})$

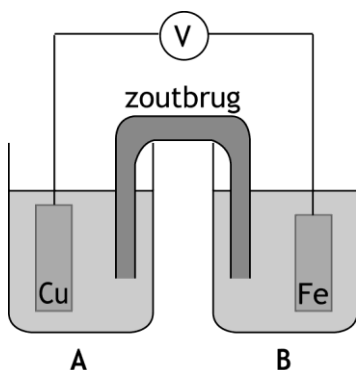
Redox en elektrochemie

- 10 Een oplossing van aluminiumjodide wordt geëlektrolyseerd met platina-elektroden (298 K, $p = p_0$).

Welke stof ontstaat aan welke elektrode?

	negatieve elektrode	positieve elektrode
A	Al	I ₂
B	Al	O ₂
C	H ₂	I ₂
D	H ₂	O ₂
E	I ₂	H ₂
F	I ₂	Al

- 11 In onderstaande elektrochemische cel bevindt zich in halfcel A een 1,00 M koper(II)sulfaatoplossing. In halfcel B bevindt zich een suspensie van ijzer(II)hydroxide in natronloog. Er heeft zich een evenwicht ingesteld tussen het vaste ijzer(II)hydroxide en de Fe²⁺ ionen en OH⁻ ionen in de oplossing. De pH in halfcel B is 12,00.

Hoe groot is de bronspanning van deze elektrochemische cel (298 K)?

- A 0,43 V
- B 0,47 V
- C 0,79 V
- D 0,92 V
- E 0,95 V
- F 1,15 V
- G 1,21 V
- H 1,52 V

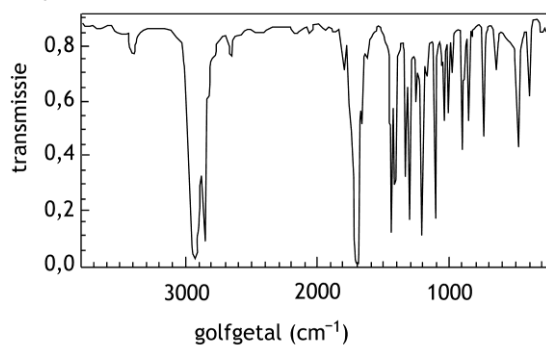
Reactiesnelheid en evenwicht

- 12 In een reactor bevindt zich bij een bepaalde temperatuur een evenwichtsmengsel van N_2O_4 en NO_2 :
- $$\text{N}_2\text{O}_4(\text{g}) \rightleftharpoons 2 \text{NO}_2(\text{g})$$
- Van de oorspronkelijke hoeveelheid N_2O_4 is 20% gedissocieerd en de totale druk van het evenwichtsmengsel is $1,01 \cdot 10^5$ Pa.
- Hoe groot is de evenwichtsconstante K_p van dit evenwicht?
- A $5,0 \cdot 10^3$ Pa
  - B $1,7 \cdot 10^4$ Pa
  - C $2,0 \cdot 10^4$ Pa
  - D $2,5 \cdot 10^4$ Pa
  - E $3,4 \cdot 10^4$ Pa
  - F $5,0 \cdot 10^4$ Pa
- 13 Bij een bepaalde nulde orde reactie is bij 40°C in 15 minuten een omzettingspercentage van 20 procent bereikt.
- Bij dezelfde reactie is bij 60°C in 1,5 minuten een omzettingspercentage van 10 procent bereikt.
- Wat is de activeringsenergie van deze reactie?
- A $1,0 \cdot 10^3$ J mol⁻¹
  - B $1,6 \cdot 10^3$ J mol⁻¹
  - C $7,0 \cdot 10^4$ J mol⁻¹
  - D $1,0 \cdot 10^5$ J mol⁻¹
- 14 In de bovenste lagen van de atmosfeer wordt ozon omgezet tot zuurstof:
- $$2 \text{O}_3(\text{g}) \rightarrow 3 \text{O}_2(\text{g})$$
- Een mogelijk mechanisme voor deze omzetting is:
- $$\text{O}_3(\text{g}) \rightleftharpoons \text{O}(\text{g}) + \text{O}_2(\text{g}) \quad (\text{snel})$$
- $$\text{O}(\text{g}) + \text{O}_3(\text{g}) \rightarrow 2 \text{O}_2(\text{g}) \quad (\text{langzaam})$$
- Welke reactiesnelheidsvergelijking is in overeenstemming met dit mechanisme?
- A $s = k[\text{O}_3]$
  - B $s = k \frac{[\text{O}_3]}{[\text{O}_2]}$
  - C $s = k[\text{O}_3]^2$
  - D $s = k \frac{[\text{O}_3]^2}{[\text{O}_2]}$

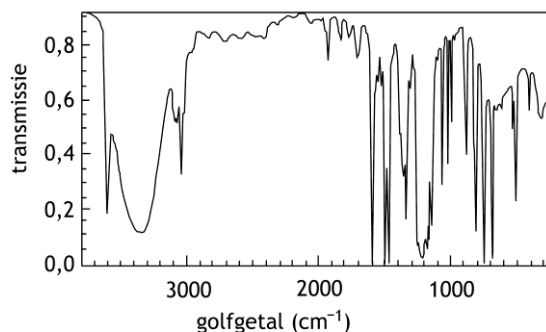
Analyse

15 Hieronder zijn de IR-spectra van benzenol, cyclohexanol en cyclohexanon afgebeeld.

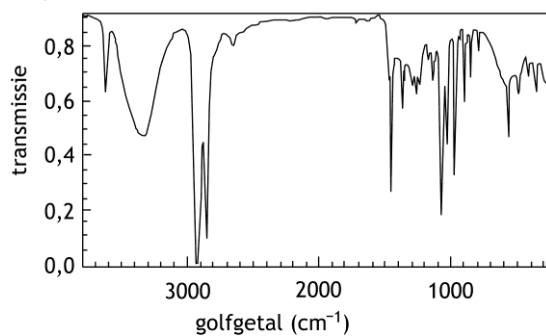
IR spectrum I

IR spectrum II

IR spectrum III

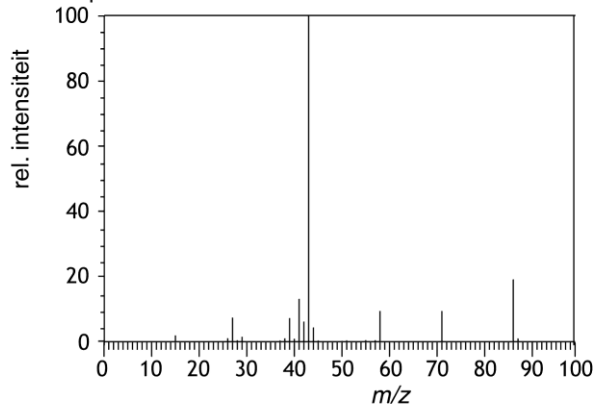
Welk spectrum hoort bij welke stof?

	IR spectrum I	IR spectrum II	IR spectrum III
A	benzenol	cyclohexanol	cyclohexanon
B	benzenol	cyclohexanon	cyclohexanol
C	cyclohexanol	benzenol	cyclohexanon
D	cyclohexanol	cyclohexanon	benzenol
E	cyclohexanon	benzenol	cyclohexanol
F	cyclohexanon	cyclohexanol	benzenol

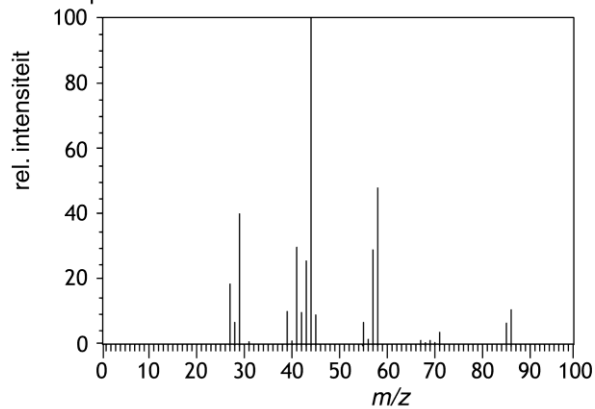

16 Hieronder zijn de massaspectra van pentaan-2-on, pentaan-3-on en pentanal afgebeeld.

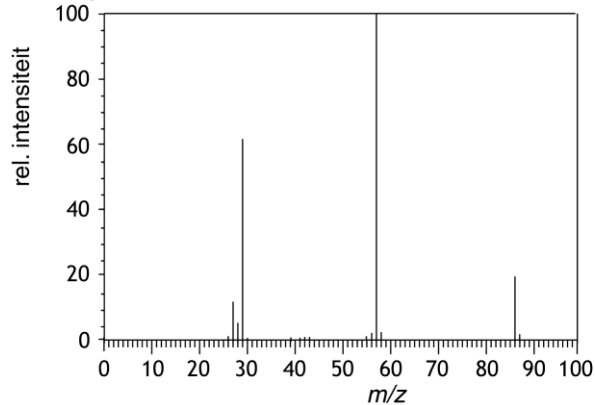
massaspectrum I

massaspectrum II

massaspectrum III

Welk spectrum hoort bij welke stof?

	massaspectrum I	massaspectrum II	massaspectrum III
A	pentaan-2-on	pentaan-3-on	pentanal
B	pentaan-2-on	pentanal	pentaan-3-on
C	pentaan-3-on	pentaan-2-on	pentanal
D	pentaan-3-on	pentanal	pentaan-2-on
E	pentanal	pentaan-2-on	pentaan-3-on
F	pentanal	pentaan-3-on	pentaan-2-on

- 17 Kaliumpermanganaat (KMnO_4) is een paarse stof. Een oplossing van kaliumpermanganaat absorbeert licht met een golflengte van 525 nm.
Wanneer een aangezuurde oplossing van kaliumpermanganaat reageert met een oxaalzuuroplossing, wordt MnO_4^- omgezet tot Mn^{2+} en wordt $\text{H}_2\text{C}_2\text{O}_4$ omgezet tot CO_2 .
Aan 1,00 mL van een aangezuurde x M kaliumpermanganaatoplossing wordt 1,00 mL y M oxaalzuuroplossing toegevoegd.
Na afloop van de reactie wordt de extinctie van de oplossing gemeten: 0,600.
Daarna wordt aan 1,00 mL aangezuurde x M kaliumpermanganaatoplossing 1,50 mL y M oxaalzuuroplossing toegevoegd.
Na afloop van de reactie is de extinctie 0,320.
Bij beide extinctiemetingen wordt een cuvet gebruikt met weglengte 1,00 cm.
Met welk stelsel van twee vergelijkingen met twee onbekenden zijn x en y te berekenen?
Ga ervan uit dat alleen het MnO_4^- licht absorbeert bij 525 nm.

- A $1,00x - 0,400y = 3,00 \cdot 10^{-4}$
 $1,00x - 0,600y = 1,60 \cdot 10^{-4}$
- B $1,00x - 0,400y = 6,00 \cdot 10^{-4}$
 $1,00x - 0,600y = 4,00 \cdot 10^{-4}$
- C $1,00x - 1,00y = 3,00 \cdot 10^{-4}$
 $1,00x - 1,50y = 1,60 \cdot 10^{-4}$
- D $1,00x - 1,00y = 6,00 \cdot 10^{-4}$
 $1,00x - 1,50y = 4,00 \cdot 10^{-4}$
- E $1,00x - 2,50y = 3,00 \cdot 10^{-4}$
 $1,00x - 3,75y = 1,60 \cdot 10^{-4}$
- F $1,00x - 2,50y = 6,00 \cdot 10^{-4}$
 $1,00x - 3,75y = 4,00 \cdot 10^{-4}$

Rekenen

- 18 Betonrot ontstaat wanneer het ijzer in gewapend beton roest. De wapening zet uit doordat roest een groter volume inneemt dan het ijzer waaruit het is ontstaan. Daardoor kunnen er scheuren in het beton ontstaan. In ernstige gevallen kan het beton zelfs afbrokkelen.

Van een stukje ijzer met een oorspronkelijk volume van $10,0 \text{ cm}^3$ is 10% geroest.

Hoe groot is het volume na roesten geworden?

Ga uit van de volgende gegevens:

- roest is Fe_2O_3
- de dichtheid van ijzer is $7,87 \text{ g cm}^{-3}$
- de dichtheid van roest is $5,24 \text{ g cm}^{-3}$

- A $11,1 \text{ cm}^3$
B $12,1 \text{ cm}^3$
C $13,2 \text{ cm}^3$
D $14,2 \text{ cm}^3$

- 19 Men mengt in een reactievat met een vast volume van $1,00 \text{ dm}^3$ 125 mmol xenon en 275 mmol fluor en verhoogt de temperatuur tot 130°C . Bij de reacties die dan optreden, ontstaan uitsluitend XeF_4 en XeF_6 . Na afloop van de reacties zijn geen ongereageerd xenon en fluor meer aanwezig.

Hoe groot is de druk in het reactievat?

- A $1,35 \cdot 10^5 \text{ Pa}$
- B $4,19 \cdot 10^5 \text{ Pa}$
- C $1,34 \cdot 10^6 \text{ Pa}$
- D $4,32 \cdot 10^6 \text{ Pa}$

Thermochemie

- 20 Het element zwavel is een gele vaste stof. Het bestaat uit cyclische moleculen S_8 . Als zwavel verbrandt, ontstaat zwaveldioxide.

Hoe groot is de bindingsenergie (de energie die vrijkomt bij de vorming van een mol bindingen) van de binding tussen een zwavelatoom en een zuurstofatoom in moleculen SO_2 ? Ga ervan uit dat beide bindingen in een SO_2 molecuul even sterk zijn.

- A $-1,49 \cdot 10^5 \text{ J mol}^{-1}$
- B $-3,98 \cdot 10^5 \text{ J mol}^{-1}$
- C $-4,03 \cdot 10^5 \text{ J mol}^{-1}$
- D $-4,37 \cdot 10^5 \text{ J mol}^{-1}$
- E $-4,44 \cdot 10^5 \text{ J mol}^{-1}$
- F $-5,30 \cdot 10^5 \text{ J mol}^{-1}$
- G $-5,35 \cdot 10^5 \text{ J mol}^{-1}$
- H $-5,76 \cdot 10^5 \text{ J mol}^{-1}$

43^e Nationale Scheikundeolympiade 2022 Eindronde
Antwoorden meerkeuzevragen

nr.	keuze letter
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	

NAAM: